

BÀN THÊM VỀ MỐI QUAN HỆ GIỮA NGÂN HÀNG VỚI VIỆC SẮP XẾP, CỔ PHẦN HÓA DOANH NGHIỆP NHÀ NƯỚC.

Đỗ Xuân Trường*

Tạp chí Công nghệ Ngân hàng số 5 (Tháng 7+8/2005) chúng tôi đã có dịp trao đổi về mối quan hệ giữa Ngân hàng với quá trình sắp xếp, cổ phần hóa doanh nghiệp Nhà nước (DNNN), trong phạm vi bài viết này chúng tôi xin được trao đổi thêm về những vấn đề khá bức xúc mà thực tiễn hiện nay đang đặt ra.

Mô hình của các doanh nghiệp (DN) khi đã được sắp xếp lại và tiến hành cổ phần hóa được cấp có thẩm quyền phê duyệt là hướng đi lâu dài trong tương lai của mỗi DN, để triển khai mô hình này đạt hiệu quả kinh tế cao đòi hỏi phải có nhiều yếu tố, chính sách tác động. Trong đó, vốn cho hoạt động kinh doanh là một trong những yếu tố không thể thiếu được trong giai đoạn ban đầu khi tiến hành cổ phần hóa, xác định giá trị DN. Từ năm 2001 đến tháng 10 năm 2005 đã tiến hành sắp xếp được 2881 DN theo các hình thức: cổ phần hóa 2826 DN, trong đó có 670 công ty cổ phần mà nhà nước giữ từ 51 % vốn điều lệ (chiếm 36,7 %), giao bán 245 DN; khoán kinh doanh, cho thuê 28 DN; sáp nhập, hợp nhất 408 DN; giải thể phá sản 164 DN; các hình thức khác 238 DN. Năm 2005, DNNN có tổng số vốn khoảng 270.159 tỷ đồng tăng 127 tỷ đồng so với năm 2001, gần 90% số DN kinh

doanh có lãi và không lỗ; đã giảm dần những DN quy mô nhỏ, những ngành, lĩnh vực mà không cần nắm giữ 100% vốn nhà nước; vốn bình quân của một DN từ 24 tỷ đồng năm 2001 đã tăng lên 63 tỷ đồng năm 2004.

Cùng với vốn tự có và vốn đi vay của các NHTM trong điều kiện khó khăn như hiện nay đã giúp được các DN vượt qua được những khó khăn để đứng vững trong cơ chế thị trường. Về cơ bản trong 3 năm gần đây, Ngân hàng Nhà nước đã phối hợp với Bộ Tài chính và các ngành có liên quan đã xử lý được số nợ tồn đọng khá lớn để giúp các DN nhanh chóng tiến hành cổ phần hóa (CPH). Theo số liệu thống kê bên cạnh những DN có đủ điều kiện cổ phần hóa cũng còn không ít những DN vẫn còn tồn đọng những khoản nợ cũ từ những năm trước đây còn để lại có DN vài ba tỷ đồng, có DN hàng chục tỷ đồng do sản xuất kinh doanh thua lỗ hoặc có khoản lỗ do nguyên nhân khách quan như hạn hán, lũ lụt; có khoản lỗ do giá cả thị trường giảm xuống... mà bản thân các DN không thể tự khắc phục được.

Chúng tôi cho rằng trong thời gian trước mắt cần phải có sự trợ giúp đặc lực của Nhà nước mà trước hết là ngân sách nhà nước và sự chia sẻ của các ngân hàng thương mại nơi DN đang có dư nợ vay vốn đối với những khoản

nợ tồn đọng, thì mới có thể đẩy nhanh tiến độ sắp xếp lại các DN được. Thực tế cho thấy những khoản nợ quá hạn tồn đọng này tập trung ở tất cả các loại hình DN như kinh doanh vật tư nông lâm nghiệp, thương mại dịch vụ, các DN chế biến sản phẩm nông, lâm nghiệp, vận tải... Mỗi khoản nợ tồn đọng của mỗi loại hình DN phát sinh khác nhau và cần có hướng xử lý khác nhau. Xin nêu một vài trường hợp điển hình dưới đây:

1/Trường hợp 1: tình hình tài chính của một DN đến thời điểm 30/6/2005 như sau:

- Vốn nhà nước giao cho DN (bao gồm nguồn vốn kinh doanh và các nguồn vốn khác thuộc sở hữu nhà nước theo quy định là 6 tỷ 196 triệu đồng).
- Lỗ lũy kế 1 tỷ 875 triệu đồng (trong đó lỗ do bị thiệt hại do thiên tai chưa được khắc phục là 1,1 tỷ đồng).
- Các khoản tổn thất làm mất vốn chưa cân đối vào lỗ là 8 tỷ 862 triệu đồng.
- Vốn nhà nước còn lại sau khi cân đối là - 4 tỷ 541 triệu đồng.
- Tình hình nợ phải trả:
 - + Nợ phải trả cho các tổ chức tín dụng 40 tỷ 404 triệu đồng.
 - + Nợ phải trả cho các đối tượng khác là 11 tỷ 943 triệu đồng.

Ngân hàng Nhà nước Việt Nam ()*

• Tổng số nợ thiệt hại đó được khoanh nợ là từ năm 1999 đến tháng 12/2004 là 6 tỷ 578 triệu đồng;

Trong đó:

+ NHNo& PTNTVN 3 tỷ 708 triệu đồng.

+ Quỹ hỗ trợ phát triển là 1 tỷ 278 triệu đồng. Đối với thiệt hại của quỹ hỗ trợ phát triển đó được xử lý xóa nợ 100% theo quyết định của Quỹ hỗ trợ phát triển.

Đến thời điểm hiện nay, tình hình tài chính của doanh nghiệp vẫn rất khó khăn, không có khả năng trả các khoản nợ tồn đọng cho ngân hàng, đơn vị đó bị thâm hụt vốn rất lớn và khả năng cổ phần hóa là rất khó khăn. Trong thời gian được ngân hàng thương mại cho khoanh nợ của số nợ quá hạn tồn đọng nói trên nhưng vẫn không khắc phục được những tồn tại cũ, kinh doanh không có lãi, thu nhập không đủ bù đắp chi phí và trang trải các khoản nợ... trong đó có khoản nợ vay ngân hàng đang là gánh nặng cho DN.

Đây là doanh nghiệp cung ứng vật tư nông nghiệp cho nông dân mà cấp thẩm quyền đó có quyết định sắp xếp lại để tiến hành cổ phần hóa, vì nó giữ vai trò chủ yếu trong việc bình ổn giá phân bón nên không thể cho giải thể phá sản được mà phải tiến hành sắp xếp lại. Về phía bản thân doanh nghiệp và cơ quan chủ quản đề nghị xin được xóa khoản

nợ quá hạn vay ngân hàng tồn đọng nói trên. Để giải quyết được vấn đề nêu trên có hai vấn đề đặt ra;

• *Một là, về phía DN có một nhu cầu cấp bách là được xóa các khoản nợ tồn đọng tại hai ngân hàng thương mại nói trên để tiến hành cổ phần hóa, xác định giá trị DN. Đây là khoản thiệt hại do nguyên nhân khách quan gây nên và không còn vật tư.*

• *Hai là, về phía ngân hàng thương mại phải xử lý bằng nguồn vốn dự phòng rủi ro trích được từ lợi nhuận của mình. Mặt khác, ngân hàng thương mại cần phải làm văn bản, có hồ sơ đề nghị lên cấp trên xem xét, xử lý theo Thông tư hướng dẫn số 74/2002 TT-BTC ngày 9/9/2002 của Bộ Tài chính về việc đánh giá lại khoản nợ tồn đọng không có tài sản đảm bảo: xóa nợ cho doanh nghiệp nếu ngân hàng thương mại đó xóa nợ thì phải được giảm trừ vào lợi nhuận trước thuế.*

2/ Trường hợp 2, Tình hình tài chính của một DN xây dựng cơ bản như sau:

+ Tại thời điểm xác định giá trị DN 31/12/2004.

- Giá trị thực tế vốn của DN 200 tỷ đồng, trong đó giá trị thực tế vốn nhà nước: 41,4 tỷ đồng.

- Nợ phải thu XDCB 105 tỷ đồng, trong đó nợ khó đòi 2 tỷ 443 triệu đồng.

- Nợ các ngân hàng thương mại 82 tỷ 400 triệu đồng.

- Nợ lãi vay phải trả: 10 tỷ 747 triệu đồng. (Đã trả hết lãi vay)

+ Tại thời điểm 25/8/2005

- Nợ phải thu XDCB 102 tỷ đồng.

- Nợ các ngân hàng thương mại 54 tỷ đồng, trong đó nợ quá hạn 24 tỷ đồng

- Lãi vay phải trả: 4,4 tỷ đồng, trong đó chưa trả: 2,6 tỷ đồng.

Theo báo cáo về tình hình tài chính của DN tình hình công nợ đến thời điểm 25/8/2005 có nhiều biến động phức tạp theo chiều hướng không tốt, do xuất hiện khoản nợ quá hạn lớn gây khó khăn trong việc vay vốn phục vụ sản xuất kinh doanh của DN; do phải thi công các công trình trọng điểm, vượt lũ cấp bách thuộc nguồn vốn của ngân sách Trung ương và địa phương quản lý, nên chưa thu hồi được vốn để trả nợ. Do đó, DN đề nghị ngân hàng thương mại xin giãn nợ đối với khoản nợ quá hạn đến thời điểm 25/8/2005; và không tính lãi đối với khoản nợ quá hạn trong thời gian giãn nợ để DN có thể tiến hành cổ phần hóa theo lộ trình, vậy ngân hàng thương mại xử lý như thế nào? Không chỉ có 2 DN trên đây và còn nhiều DN khác cũng đang trong tình trạng như vậy... (xem tiếp theo kỳ sau) ■

Bảo Vệ Gan Chống Mệt Mỏi, Nhức Đầu Khi Uống Bia Rượu

RU-21® "Viên KGB"

CÔNG TY CỔ PHẦN H&F
 16 Sông Đà, F.2, Q.Tân Bình, TP. HCM - Tel: 08.91.25348 - E-mail: admin@h-fcorp.com
 Nhà nhập khẩu và phân phối độc quyền tại Việt Nam

Giấy phép NK và lưu hành số 7120/2004/CBTC-VC